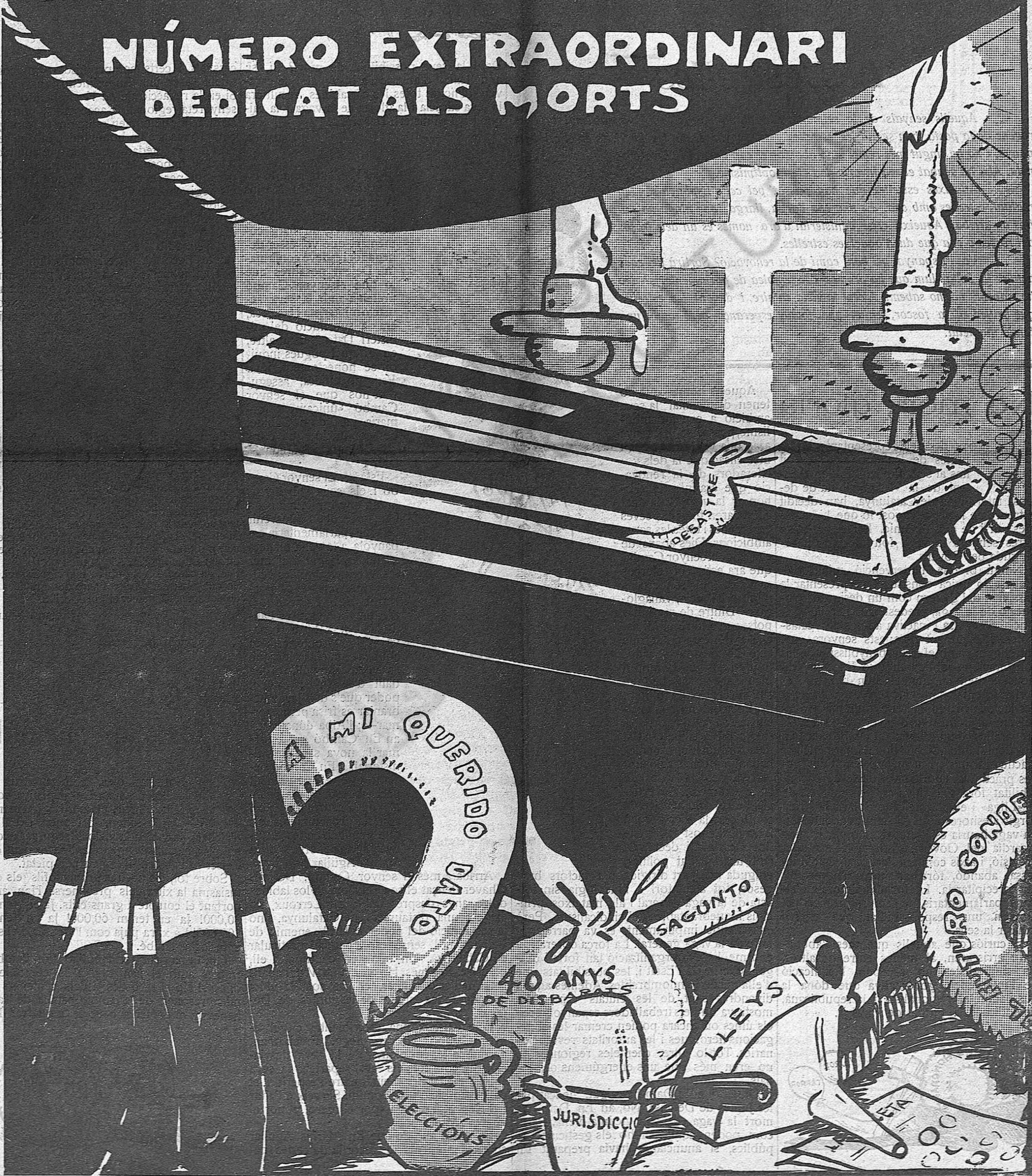
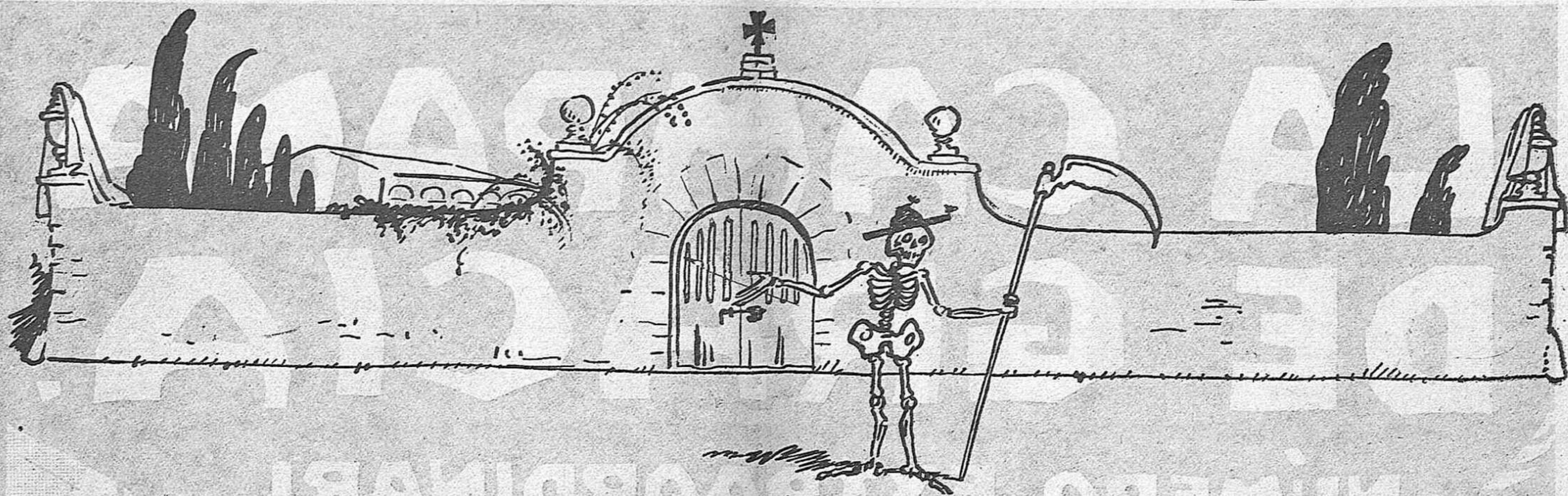

LA CAMPANA DE GRACIA.

NÚMERO EXTRAORDINARI DEDICAT ALS MORTS

R. I. P.

Les estrelles

Aquells senyals de la setmana passada no han fallat. Al terratrèmol i al cel rogenç de la posta, han seguit les estrelles... El senyor Dato les ha vistes en el cel d'Espanya, i no ha tingut més remei sinó abaixar el cap davant la seva planeta. Així ha acabat el seu invariable i etern optimisme.

Aqueixes estrelles que han passat pel cel d'Espanya són, en realitat, estrelles amb cua. Es una cua llarga, llarga, que ningú no sab fins on arriba. Aqueixa crisi ministerial d'ara només és un dels troços del róssec o cua que duen aqueixes estrelles.

Va l'Espanya pel bon camí de la renovació? Sortirà del caos actual: la bella llum que ha promès l'Assemblea de parlamentaris? No ho sabem, no ho sabem. Alcem la vista enlaire, i davant les estrelles que brillen en la foscor, sentim una fonda esperança, però també una fonda inquietut.

Dato la seva possibilitat de mort? Sí, sí, aquell xicot d'americana blava, al que caçaven sol·licites totes les carrabines, recull ara la seva eficàcia i la gloria de la vaga i la caiguda del Ministeri. Després...

PARADOX

La *Veü*, extreient de En Paradox an En Marius Aguilar, dedica an aquest i en res posta al nostre article darrer, un llarg comentari que vol ésser denegador i esdevé confirmatiu. Deiem nosaltres que lo que elsenyor Cambó pretenia amb la seva actuació militarista i facciosa, era la substiució del ministeri Dato per un altre, en el qual pogués inquirir-se honestament, i *La Veü* ho ratifica, assegurant-nos que el senyor Cambó, únicament formaria part d'un Gabinet de conjunció que obrís pas als governs parlamentaris.

Està bé. El senyor Cambó i els seus subalterns, fa un any i mig, anuncien que volien intervenir la vida parlamentaria espanyola a la vella manera irlandesa, i que mai més les terres espanyoles veurien caravanes d'evangelistes del regionalisme. L'Alba era aleshores l'anti-Cambó. L'Ebre torna a ésser fronteric. Ara aquella mateixa vida que es volia entevoli, hi ha dalit d'aclarir-la; ara el poder que's desitjava quebrantar es frisa per a afirmar-lo; l'Alba dona la mà an En Cambó per a formar la nova sardana ministerial, i En Cambó declara que el pensament nacional està en els cuartos de banderas. Són aquests procediments els que produeixen les estranyeses agressives, d'En Marius Aguilar.

Arriba a més el senyor Cambó. Després d'haver llençat el seu «el alma en los labios» dotze anys després del d'En Lerroux, no exigeix una restauració de Catalunya, sinó la restauració del poder central, enemic de Catalunya. I sense cap condició particular de Catalunya. Un ministeri centripet i ell, ministre. Res més. Ho afirma *La Veü*. I abans la benedicció militar, el pas sota la volta acerada de les espases de les Juntetes de Defensa.

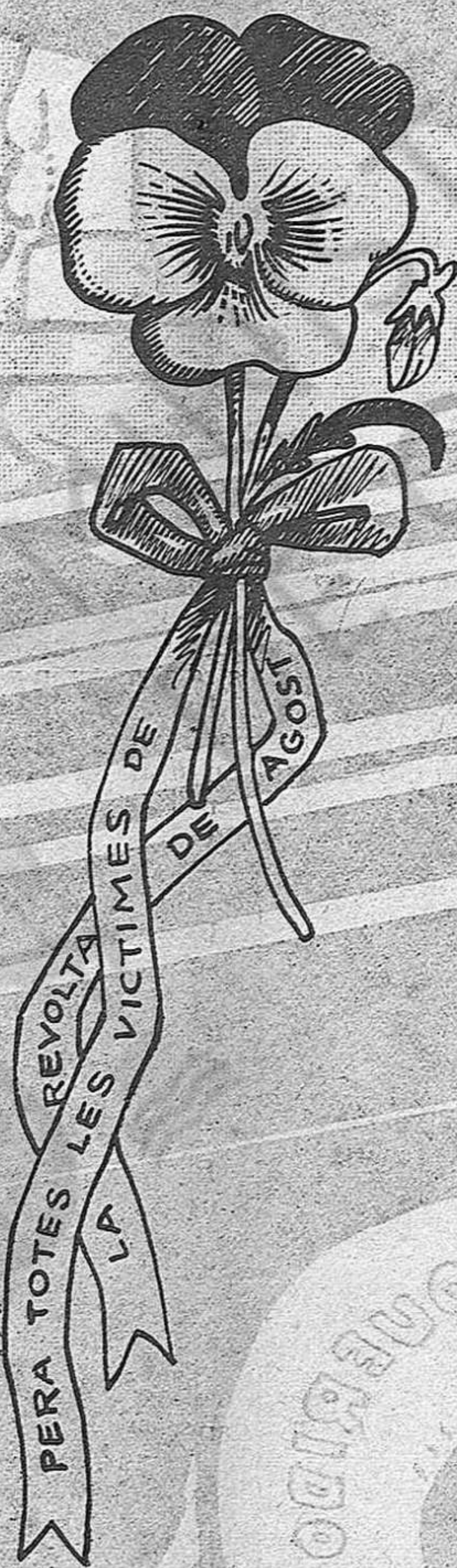
Que existeix una espiritualitat en el senyor Cambó? No ho nego. Precisament perquè la té, em planyo de la seva desviació. Ell, com tots els seus, reparteix la seva ànima, meitat per meitat, entre l'esperit i el dalit d'ambició i de domini. Serveix a l'altar i al Cèssar. Treballa «por el fuero y por el huero». Molt humà.

En quant allò de que En Marius Aguilar en certs moments «es recorda de certes ne-

cessitats i certs compromisos» no aconsegueix ésser una impertinència *degoutante*. Si en la redacció de *La Veü* saben d'alguna senyoreta regionalista acceptable, poden assegurar-li que el meu amic no té cap greu compromís. Es un home independent, sense més deshonestedat que les que abundantment li imposa la mare naturala. L'únic pecat, i per a ell no ho és, que li retreuen els regionalistes virginals—i Senyor, i quinà Fisiologia de la «Lliga» es podria escriure!—és el d'escriure, amb tota llibertat, en un diari madrileny, escriptura a que al·ludeix *La Veü* amb l'eufemisme del record de «certes necessitats i certs compromisos».

Tranquilitzi-se a *La Veü*. Sé positivament que En Marius Aguilar, quan compleix amb les seves necessitats, no pensa, bon company de premsa, en cap dels seus articulistes.

P.

No mort; gloria

Tots, des dels representants de les Juntetes de Defensa de l'exèrcit fins al senyor Cambó, representant de la «Lliga» junta de defensa intermitent de Catalunya, han decidit extreure de la vaga d'agost lo que hi ha de més pur i de més dinàmic. Per a aquests i altres senyors la vaga fou tolerada i intervinguda pel Govern.

Ningú precisa l'intervenció ministerial. L'acusació única consisteix en presentar la passivitat del govern com un desig de producció de la vaga, predestinada per la vigilància silenciosa i inactiva a totes les catàstrofes. L'argument d'aquests senyors que, entretinguts amb el joc espanyolíssim de les conspiracions, oblidaren que les conspiracions acaben en tragedia i en represió, és perfectament optimista. La vaga fracassà per la covardia de gairebé tothom? Doncs culpem al Ministeri d'haver respectat els preparatius d'un moviment amb execució tan deplorable. Si en lloc de permanèixer inactiu el Ministeri hagués restaurat les velles pràctiques abortadores, la seva responsabilitat fóra a la inversa, i els capitans de la «Lliga» i els coronells epistolars la farien sorgir aleshores de la dictadura incontinent. La vaga hauria estat empesa, no per la sua picardia del Govern, sinó per la seva dura previsió, i aixís com ara l'acusació és d'interessat abandó, fóra, aleshores d'haver volgut precipitar-la. La torpesa timorata d'alguns parlamentaris, té sempre propicia pel Govern una responsabilitat que estalvi exhibir la seva.

Es curiós que aquells que més l'abonaren i arriscaren, al menys entre nosaltres, els sindicalistes, no acceptin l'explicació de l'intervenció governativa que dona la pussilimitat regionalista i la republicana, reivindicant la gloria de la vaga.

Aquests homes que no tenen d'enganxar la seva ambició a cap funambulisme, pòsseixen, almenys ara, una visió més justa i més eficaç que la dels vociferadors de la renovació que ara intenten deshonrar la vaga en la qual col·locaren totes les seves esperances i totes les seves ambicions. Diés abans de ella, aqueix senyor Cambó que ara està fent esforços asmàtics pel seu ascens ministerial, deia, vanagloriós: «Dintre de pocs dies potser presidiré el Ministeri». Bé és veritat que això ho deia al senador Junoy i an En Cambó li plau esperar de tant en tant al senador de tothom.

El per què no han exaltat la vaga d'agost els sindicalistes, si ha estat la més formidable, orgànica i unànim mobilització subversiva decretada des de la restauració. Adverti-xi's que ells no haurien de considerar la seva perquè la vaga d'agost fou política meditada i decretada amb una finalitat política, volguda i en part dirigida per factors burgesos, tot atentatori a l'ideologia sindicalista de la vaga general i als mateixos principis inquebrantables del sindicalisme. Però encara que impurament, es va barrejar el mite de la vaga general. La força obrera fou enorme, la seva organització tan forta i diligent com la de l'Estat i, les possibilitats que d'ella neixien, innombrables. Ademés aquell divendres sant de les ciutats espanyoles mostrava que els treballadors espanyols eren els únics on encara podien cremar les abnegacions heroiques i les autoritats revolucionaries. Tot lo altre, clienteles regionalistes, no eren més que uns energúmens ocasionals.

Diuen que En Dato ha caigut, llençat per les Juntetes de Defensa. No, an En Dato l'ha mort la vaga, darrera víctima d'ella. Però, com poden confirmar-ho els gesticuladors públics, si anunciaren havia preparat En

VES-TE'N ANTON...

Ser viu, vol di ésser ric. No; no se'n riguin. La vida, més que un somni, és un desvari. Si vols viure-hi, en el món, hauràs d'estar-hi vivint com sogra i gendre que no lliguin. I aixís veuràs que l'hom, per més que diguin pensant cents filòsops de calendari, molts termes que ha posat al Diccionari tant sols els hi posat... perquè s'hi estiguin. Si ets ric, els fills—si en tens—per donà exentant punt fet el badall, ton cós al temple [ple.—duràn; i fins findràs, felix, qui et plori. Prò, en canvi, si ets pobret, mal siguis savi, jo que és si per'nà al cel amb desagravi no et cantes tú mateix el gori-gori!...

JOAQUIM MALLEU

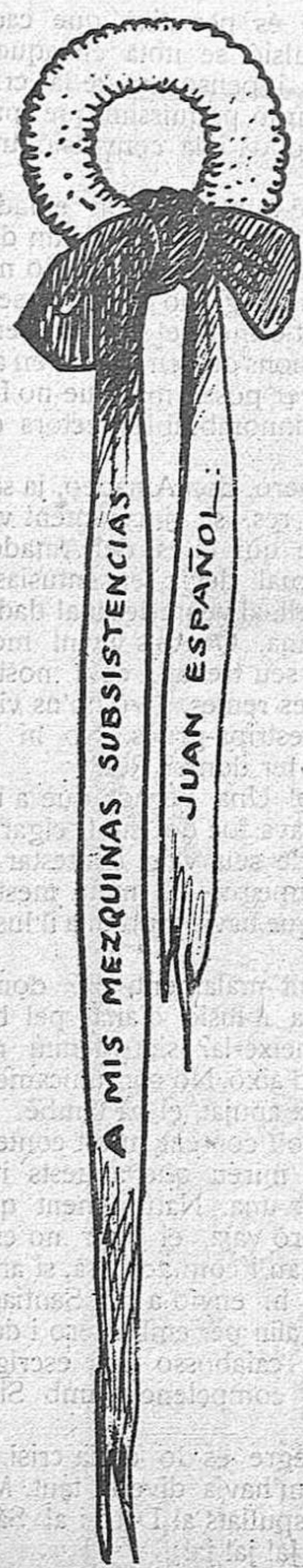
L'alegría dels germanòfils

AQUESTS dies, amb motiu de l'ofensiva austro-alemanya contra l'Italia, els nostres germanòfils saltan, brinquen i ballen d'alegría. Ja veuen la victòria segura. Ja contempen als aliats agenollant-se als peus del Kaiser i demanant-li la pau per pietat.

Sobre tot, els nostres germanòfils els entusiasma la xifra dels presoners. Han anat portant el compte a grans crits. Ja en tenim 30,000! Ja en tenim 60,000! Ja en tenim 100,000! La xifra puja com l'escuma, i el seu entusiasme també.

Oh, bona gent germanòfila que t'emboiratxas amb el xampany dels comunicats oficials! No et recordes ja dels centenars de mils presoners de la famosa batalla de Tannenberg, al començament de la guerra? No

et records dels centenars de milers de la retirada russa de la Galitzia, l'any 1915? No et records dels centenars de milers de la invasió de Romania? No et records dels centenars de milers de la invasió de Romania?

Si et records de això, oh bon germà nòfil, no penses que cap d'aqueixes victòries més o menys grandioses ha dut per als Imperis Centrals la victòria final, que en realitat és l'única veritable victòria en les guerres, ni ha dut tant solament aquella pau blanca per la qual, a falta d'altra cosa, sospiren els súbdits famolencs de Guillem d'Alemanya, Carles d'Àustria, Ferran de Bulgària i del Soldà de Turquia? Creus per ventura que ara els austro-alemanys conqueriran a Itàlia més terra de la que han conquerit a Bèlgica, a França, a Rússia, a Sèrbia, al Montenegro i a Romania?

Mentre els austro-alemanys no s'apoderin de cap punt vital per als aliats, els seus guanyos territorials no podran canviar el final ineludible de la guerra.

Amb tantes victòries, els austro-alemanys hauran d'acabar per acceptar la pau dels aliats, la pau justa. Ja va dir temps enrera un eminent escriptor italià, Giuseppe A. Borghese, que els austro-alemanys anaven de victòria en victòria, cap a l'agotament i cap al desastre final. Aquesta guerra, haurà estat per a ells allò de la vida alegre i la mort trista. Tantes terres, tantes victòries, i hauran d'acabar confessant-se vençuts.

El dia de la pau victoriosa dels aliats, ja recordarem tot això a *El Dia Gráfico* i *La Tribuna*. Però no, no els ho podem recordar, perquè aquell dia els dos diaris alemanys hauran desaparegut, o bé hauran canviat de propietat i de redacció.

Serem nosaltres, els aliadofils, els qui riurem els darrers.

FULMEN

Records de un Tots Sants

RESIDIEM, feia dos mesos i mig a la presó vella del carrer d'Amalia, de dies en el pati dels ordenances, en l'antic correccional per a homes, entre el famós pati de la Gardunya i el pati allavors ocupat per uns 150 presoners, agafats amb motiu dels successos de juliol de l'any 1909.

El càrrec d'ordenança, concedit mercès a una força agraïda recomanació del senyor Giner de los Ríos, ens separava durant les

onze o dotze hores del dia de la colla abigarada, on hi sobressortia una part de gent perduda, espellifada, fastigosa, fent bon troc més passador el nostre captiveri. Podíem llegir a estones, entrecavar els retalls de jardí i fins escriure pels periòdics.

Anavem a cercar, els ordenances, els calderons del ranxo, els sacs de pans, els bultos que entraven pels presos, i fins parlavem de les nostres idees polítiques i anticlericals davant de monges esgarrifades i empleats d'espalltes balderes.

Podíem fer-nos caçoles d'arroç, afeitar-nos amb un vidre, riure, d'amagat, dels policíes que venien a omplir fitxes antropomètriques, i fins jugar a les quatre cantonades, quan l'humor ens ho permetia.

Nosaltres podem alabar-nos d'un cas: de haver arrencat a pecics els milers i milers de herbetes que verdejaven en el vell i famós pati de la Gardunya, surant per les esclatxes de les lloses.

El dia abans de Tots-Sants, un carro va portar sacs de castanyes pels presos. Nosaltres ens en carregarem un a les espalles i sabem el fart de suar que va costar-nos pujar-lo a l'Administració de l'establiment.

El dia de Tots-Sants al matí es feu el repartiment de castanyes: un cullerot i tres panellots de can Llibre, per a cada hu.

Arribà el vespre, l'hora de menjar-se les castanyes crues; al departament número hu, setanta o vuitanta dormien rebent els aires glaçats de la nit, que entraven per unes reixes mal tapades amb troços d'estora, olorant les fortors de la comuna al descobert, com un altar de brutícies.

Com que la major part de castanyes eren corcades, els més eixebrats les donaren en tirar-se-les pel cap, armant-se un tiroteig que a nosaltres, arraulits i asseguts damunt del fardo d'estores i mantes del nostre jaç tràgic, no ens feia mica de goig.

Resultà lo inevitable, que les castanyes perdudes venien a petar sobre nostre, i no hi valia protestar, doncs el dormitori semblava una bogeria. Els nostres entijos esclataven quan els bel·ligerants, trobant-se escassos de municions, vingueren a collir les castanyes aturades a vora nostre.

Un amic, empipat, va quadrar-se i ben prompte una pilota de carn humana va rodolar per l'enrajolat. Entre el cabo i altres va posar-se la pau, però d'aquell dia en enllà vàrem viure esporuguits.

Hi havia allí males animes i podien qualsevol dia, i millor qualsevol nit, donar-nos un disgust. Sort tinguérem d'uns amics, republicans i rebels com nosaltres, que se'ns posaren al costat.

J. COSTA POMÉS

AMB FÒRCEPS

MALA matriu té la monarquia, mala matriu! Quan ha tingut d'oferir a la nació un deslliurament, li ha mostrat totes les varietats abortives, totes les defraudacions de les seves entranyes agotades. Veiam, un home!—cridava la gent. I tots els consagrats del règim, En Dato, l'anodí; En Sánchez Toca, l'home gris amb disfrega d'intel·ligent; En García Prieto, veríticament mediocre; En Maura, el llegendari; En Cierva, el fusellador, han anat apareixent i caient. Ni un ha restat dret.

Ni En Maura. De Palau va sortir per a restaurar el poder, però a les dues hores totes les veus populars repetien el ¡Maura, no! històric. En Maura era el motí en lloc de la renovació; la guerra civil, substituïnt a la demanada concentració nacional. I En Maura, declinà el goig de la resurrecció. Es pel veto d'Anglaterra!—criden els germanòfils idiotes. No, és perquè si En Maura hagués persistit en ésser l'autoritat suprema d'Espanya, la diada dels morts no hauria estat un símbol sinó una realitat.

Qui pujarà al poder? En García Prieto amb els parlamentaris? Serà un ministeri que naixerà cansat. Haurà tingut cinc pares

i en lloc dels esperats cants d'al·leluia escoltarà els sospirs fadigats dels que estan desitjosos de repós.

Mala matriu la de la monarquia, mala matriu! De vella o de mala dona. La Assembla apareix com uns Estats Generals. Després d'aquests el poble ha dictat la llei i ha resolt les crisis sense consultes.

Per les víctimes

Amb tot i que en el número anterior donavem per tancada la llista de subscripcions, com que'l total no ha sigut entregat encara, afegim gustosos les següents quantitats rebudes a darrera hora.

	Pesettes
Suma anterior	1763'15
Ramón Ferrer, en representació dels elements progressius de Vilafranca del Panadés	473'40
Societat de Treballadors del Camp, de Falset	20'—
Suma	2256'55

Els corbs

metge, amb una cara molt trista, diu:

—Senyors: la missió de la ciència (de tot ne diuen ciència) s'ha acabat; ara sols cal confiar en Déu Nostre Senyor. Si és que el difunt (vull dir el malalt o difunt previ), té creencies, cal preparar-lo per a que de *motu propi* demani els sacraments o sinó portar-los-hi sense que els demani. De la benedicció apostòlica ja se'n cuidaran a la parroquia.

La família plora; un fill, una esposa, un amic de bona gana bofetaria, sense raó, al qui firma la sentència, però com que ja saben lo que són aquestes coses, només fan que dir:

—I una consulta?
—He donat el meu criteri. Ara vostès decidiran.
—Doncs, vingal! Amb qui?
—Amb el doctor Esparter és molt car, quasi no ens tractem; però s'ha de reconèixer que hi entén en aquestes coses.

Els dos metges ja han fet consulta, surten sinistres del saló il·luminat del primer pis de la casa dels Aixampis i diuen en el corredor a la família:

—Senyors: La ciència...
—Ja!
—Què vol dir, jove?
—Què vull dir? Que vinguin els capellans i se l'emportin. No és això?
—No dit tan bàrbara, tan grollerament, això mateix. Ara decideixin si se'n té d'anar ben confessat i combregat. Si volen que deixi en l'orella d'un clergue el suc dels seus pecats o ha de morir de cara a la paret. La ciència ja no pot...
—Prou ciència. Anem a cercar la religió.
Arriba un capellà i confessa. Al sortir, aquell que feia broma amb la ciència pregunta:
—Quant és?
—Res. Això és de caritat.
—Déu li pagui i li augmenti.
—No fem bromes i enviïn el carruatge desseguida.
—Com vostè mani.

Ning, ning, ning: candeles enceses, plors, mantellines, llençols sobre dels mobles; taces de plata, candelabres d'argent, tovalloles brodades... Ning, ning, ning.

—Quant val?
—Res, això és caritat.
—Mercès, grans mercès.

—Ja és mort.
U u u u!
Ara arriben els corbs.
—Com està?
—Mort.
—Un dia per a cada un. La Mare de Déu ja el deu tenir a la falda.

—Aixis...
—Però pot-ser no li té, una mentidota, un no res pot donar set anys de purgatori.

—Trobo que és molt carregat.

—Quan Nostre Senyor ho ha disposat aixís, no hi caben discussions.

—Cert.

—I ara parlem de l'enterrament.

—Parlem.

—Per lo que he vist del pis que vostès habiten, pels mobles i les referències que se'm han donat, crec que a vostès els hi pertocuen dotze atxes i dalmàtiques de vellut. (Té un cigarret? Mercès.)
—Sí, això i tota la comunitat.

—Vostè dirà.

—Molt bé. Ha vingut l'enterrament, vull dir l'empleat de la «U. E. de P. F. S. A.»?

—No encara.

—Doncs, quan vingui, que passi per la parroquia i ho deixarem arreglat. No tindran de molestar-se per res.

—I quant?

—Tant.

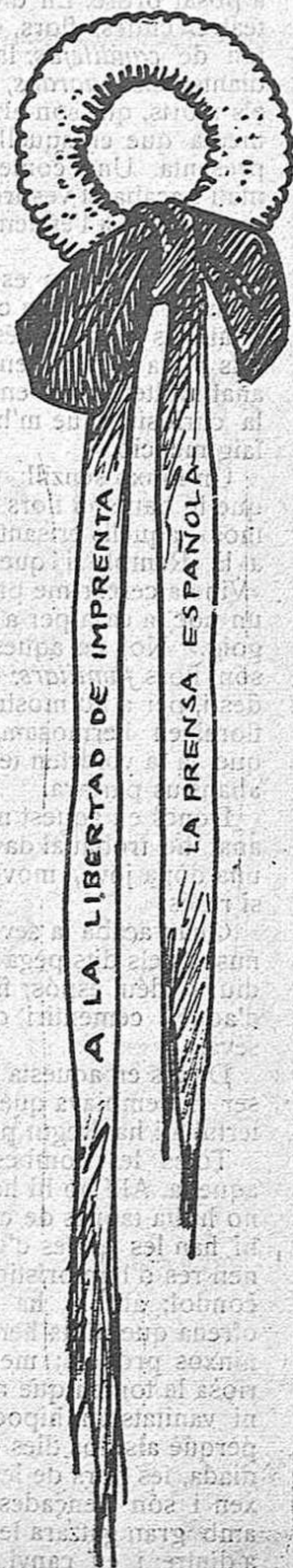
—Ah! no. L'enterrarem civilment.

—Ignocent! Primer no pot i després se'n faria més diners. En comptes de capellans tindria de llogar una banda i anunciar-ho en *El Progreso*.

—També té raó.

—Vaja adéu, entesos, ja tornaré pels funerals.

Tanquen la porta i quan ja és fora diuen:
—Corbs!

La diada de Tots Sants

EUREU els cementiris, que no'n tenen res de cementiris. En comptes d'ésser un lloc de pau, sembla l'envelat de Vila-sebeta per la festa major.

Aquell respecte que fa tot cementiri en dies aixís, el perd completament. Aquell aire que's respira i que porta alenades de xiprers, en aquest dia ses alenades són de polvos, d'aquests polvos que venen a deu cèntims la capsa, i de canfora. Entre la concurrència, tot són competències per a veure qui porta la corona més luxosa, els ciris més llargs, etc. En lloc de plorar de sentiment, sols veureu llàgrimes humorístiques; ploren de riure perquè el xicot de la noia gran ha fet un xisto. L'un arria una escala, l'altre s'hi enfila i quan és a dalt hi fa piruetes. Un altre, també des de dalt d'una escala, llença inadvertidament una corona de l'any passat, anant a parar al cap d'un senyor, que precisament havia estrenat berret. Crits, bofetades, esclafament d'una corona de

tres rals a la cara d'un enterra morts que venia a posar ordre. En dies aixís el cementiri és un teatre: cintes, flors, els mils i mils llums que fan de *candlejas*; la gent, que són els comedians; els *guardas*, que fan d'acomodadors, i els morts, que són els espectadors d'aquella comedia que en aquell immens escenari s'hi representa. Una comedia que comença de bon matí i acaba el vespre, fent-se'n una segona representació a l'endemà, encara que no amb tant d'èxit.

Tots els ninxos estan guarnits; a tots hi han llums; a tots hi han corones; a tots hi ha la vanitat, els uns en més, els altres en menys; en tots hi ha la farsa, en tots... menys en un. Jo he anat moltes voltes en aquest cementiri, sols per la curiositat que m'ha despertat el ninxo a que faig menció.

Un ninxo senzill; poques flors, i les poques que hi han són flors de casa; no són «crisantesmos», aquells crisantesmos que hi han exposats a la Rambla i que sembla que us diguin: «Vine a cercar-me prompte, sinó m'esbandiran un poc la cara per a tornar el dia srgüent a fer goig.» No; en aquest ninxo hi han flors, però són flors *familiars*; el difunt les havia plantades i, per a no mostrar-se amb ell desagrades, floreixen hermosament i donen una aromor que ja la voldrien tenir aquells polvos de que abans us parlava.

Doncs en aquest ninxo, sempre que jo hi he anat, he trobat al davant una dona agenollada; una dona jove, movent els llavis lo mateix que si resés.

Quan acaba la seva tasca s'aixeca, i amb els nusos dels dits pega suament davant la llosa i diu: «Adéu, espós; fins a demà, eh?» I se'n va d'aquell cementiri que considera com a casa seva.

Doncs en aquesta diada no hi ha anat. Potser li semblava que hi anava massa gent a fer tertulia i ha cregut prudent no anar-hi.

Totes les tombes estan guarnides menys aquella. Allí no hi ha flors, allí hi ha amor; allí no hi ha taques de cera com en els altres, però hi han les taques d'unes llàgrimes que no'n tenen res d'humorístiques; allí hi ha el verdader condol; allí hi ha la millor ofrena, aquella ofrena que lluita heroicament amb la farsa dels ninxos propers; mes de la lluita ne surt victoriosa la tomba que no hi han ni cintes, ni ciris, ni vanitats, ni hipocresies; ne surt victoriosa perquè als dos dies de transcorreguda aquesta diada, les flors de les demés tombes se marceixen i són llençades, oblidant-se—aquells que amb gran gatzara les hi portaren—del que jau a dintre; i en canvi, aquell ninxo que sembla abandonat, sempre hi ha qui no'l desampara, sempre hi ha qui el cuida i li dúu unes flors que no's marceixen; són flors que broten dintre el cor i que les paraules ne duen les aromes...

A. C.

Del nostre cementiri

El mort «gentleman»

El que ara us escriu, llegidors, no ha estat mai al cementiri catòlic, no per una superstició irrel·ligiosa, sinó perquè no ha tingut ocasió de visitar-lo. Ha estat, en canvi, distintes vegades al cementiri civil. Cada 13 de octubre visita la tomba d'En Ferrer. Devegades quan trobo un enterrament laic, si és humil, si no porta darrera més que mitja dotzena d'obres o de menestrals fervorosos, els segueixo i acompanyo en aquell cor fort que portà dignament la seva vida fins a les portes del misteri.

Aquí, els enterraments nostres tenen un aire trist i amànerat, fins diria que estan plens d'una serena pedanteria. En canvi, en els records de la meua joventut, passats en una vila empordanesa, hi han uns sepel·lis clàssics i confortadors que em deixaven una impressió de clara serenitat. Una musica acompanyava als morts, fent sonar una marxa dolça que us deixava una malinconia dolça de capvespre tardorenc. Al arribar al cementiri, un catedràtic—llastimosament l'orador era catedràtic—o un amic del mort, davant de la caixa col·locada damunt d'un sòcol de marbre, deia unes paraules senzilles i decoroses en elogi del mort. Generalment el que feia l'elogi era un home honest, el mort també ho era, el cementiri tenia un caient de jardí anglès, verd i pulcre, i tot allò feia que la visió de la mort no em fós ingrata i persistíssim en creure que l'enterrament laic era la més decorosa manera de deixar la vida.

En el nostre cementiri civil barceloní, jo no he trobat la plàcida serenitat del de la vila empordanesa. Existeixen masses epitafis

emfàtics. Però hi ha una tomba de marbre, prop de l'entrada, la tomba d'un anglès, tan plena de dignitat, com no n'he trobada cap altra en cap necròpoli.

—Jhon Marshal— vé a dir — segueix agraint des de la seva tomba els dies agradables que li feren passar les seves amistats.

Al costat hi ha una altra làpida, la d'una dona, nomenada Josefina, morta dos mesos després que Jhon Marshall. Seria la seva amiga.

Aquest sepulcre hel·lènic val per tot el cementiri catòlic. Si aquests dies hi aneu, poseu uns crisantems damunt la tomba d'En Jhon Marshall.

Lo deplorable

En una de les vies del cementiri laic sorprenen un anunci enorme que diu: «Departamentó de abortos.»

Aixís, a l'Alemanya. Però ¿per què es reclouen els gastaments en el cementiri civil, posant a l'estat de la mort pura, de la llealtat espiritual, la pobre carn informe, l'humanitat fallida?

Es una idea de capella que podran comentar els sacristans espirituals de *La Veu*, però que nosaltres demanem a qualsevol benemerit regidor intenti acabar amb ella, perquè en el cementiri civil no hi poden haver ni departament d'abortos ni negociat de fetos, ambdues coses completament eclesiàstiques.

I en va hem cercat per la via de l'Igualtat o de la Pau, els epitafis de nostres republicans famosos. On són els Suñol, els Vallés i Ribot, els Sol i Ortega? Allí aprop, sota les creus. En el cementiri civil, fóra de l'Anselm Lorenzo i d'En Ferrer—els dos anarquistes—no hi ha més que poble humil.

En canvi a Madrid... Van apareixent tots els noms gloriosos del republicanisme espanyol: Ferrán de Castro, Ramón Chies, Rafel Delorme, Estanislau Figueras, Pi i Margall, Salmerón, Giner de los Rios... Es l'única superioritat espiritual de Madrid, deguda al kraussisme. Aquí el més fort lluitador està encara infeccionat de vigatanisme.

M. A.

Los grandes y los pequeños muertos

DESPUÉS de la semana roja, como la llaman unos, o de la semana de la Virgen roja, como la denominan otros, se abrieron en algunas Sociedades y en la Prensa suscripciones para socorrer a las víctimas de aquellos sucesos, que muchos califican hipócritamente de luctuosos y lamentables y que yo reputo faustos y magníficos. ¡Cuestión de gustos!

Las listas fueron dobles, una grande y otra chica. La grande fué la de los burgueses y los ricos; la chica, la nuestra. Esto, mirando las cosas por fuera y no fijándonos más que en el importe de lo recaudado. Que si penetramos en la intención de las donaciones y nos adentramos en el corazón de los donantes, la chica resulta la grande y la grande la chica.

La lista de los ricos se abrió a favor de los heridos y muertos de policía y de tropa, a favor de los soldados y de la guardia civil, a favor de los defensores, no digamos del orden, basta con llamar a esta porqueria legalidad. Una legalidad admirable y según el ideal del torero fracasado Sánchez Guerra y del Club Guerrita.

En la lista grande, llamémosla mejor la lista larga, en la lista larga figuraban todo lo más florido del Comercio, de la Banca y la Bolsa o la vida de España, todas las Sociedades industriales y de caballeros de industria de la Península, todas las Compañías de mercaderes, fulleros y ladrones que operan entre las matas del Código y que andan sueltos de mar a mar por el país. Entre tanto estafador y ratero había algunas personas decentes, como Comillas, como Urquijo, como Arnús, como Girona, como la Tolrá

y otros honrados caballeros y «caballeras» de este jaez. Entre tantas Compañías que no merecen más que el nombre de cuadrillas o de bandas, entre tantas Sociedades de timos, entre tantos garitos elegantes como la Gran Peña, el Liceo y otros *ejusdem furfuris*, había algunas casas serias, algunas razones sociales respetables, algunas entidades tan patrióticas y tan desinteresadas y tan poco sospechosas como la Trasaatlántica, los Caminos de Hierro del Norte, el Fomento, el Banco de España, el Banco Alemán, las Catalanas de todos los pelajes, etc.

En la lista corta figuraba yo, y ya está dicho todo. Figurábamos todos los redactores y obreros de este periódico con nuestro pequeño óbolo, pero con nuestro gran corazón. Figuraban todos los republicanos, todos los que el 13 de agosto se echaron a la calle con el pecho desnudo, dispuestos a regar y a fertilizar con su sangre preciosa el suelo yermo de la patria. Lo que se recaudó no fué mucho. No sé si esto indica que además de pobres somos pocos. No sé si eso es indicio de que el último movimiento fué una terrible equivocación.

Poco o mucho—y vamos al objeto de este artículo—lo que se recaudó debe repartirse, y debe repartirse bien. No a todos los muertos se les debe igual caridad. No todos los muertos son iguales. La igualdad en la muerte es un mito. Hay quien va al cementerio en coche, y hay desgraciado a quien lo llevan en una espuerta. Hay quien se pudre en una hoyo de perros, y hay quien yace embalsamado en una pirámide de mármol como un Faraón.

Para nosotros, como para el Fomento, no todas las víctimas de la última insurrección civil son iguales. Nuestro corazón no se inclina con el mismo amor y con la misma compasión hacia todas. Nosotros establecemos tres categorías. En la primera colocamos a los que nos han ofrendado su vida y la han sacrificado en aras de su ideal. El nombre de estos héroes debe grabarse en bronce, y el Ayuntamiento habría de tomar a su cargo las mujeres, los padres y los hijos de estos beneméritos ciudadanos. Para estos fines debió votar el Consistorio 50 mil duros. En la segunda categoría incluimos a los que, a consecuencia de los sucesos, han recibido heridas luchando, se han visto en la necesidad de huir o han perdido la libertad. A estos se les debe tener en cuenta en segundo lugar, al hacer el reparto, y no hay que regatearles la bien merecida indemnización. Finalmente, y en último término, vienen los que por casualidad han sido muertos y heridos en el jollín. Sentimos la muerte de éstos, pero no podemos llorar. Esos no son nuestros muertos. Que cada cual entierre los suyos. Algunos de ellos quizá cayeron faltando a sus deberes cívicos, es decir, yendo al trabajo o viniendo de él en unos momentos en que era obligado holgar.

Las familias de los muertos ventureros que no se encuentran en este último caso, piensan que sus muertos estaba escrito que habían de morir así, y consuélense. *Sic fata voluerunt*. Los hados lo quisieron. Paciencia. Quizá nosotros muramos de un tejazó o de un torozón. Sin embargo, no les neguemos del todo nuestra limosna a esos desventurados. Los que distribuyan el producto de la suscripción, digan a cada uno de ellos: «Hermano, ahí van dos dracmas para pagar a Caronte.»

ANGEL SAMBLANCAT

SONATA LI

MIREU que a mí m'agrada fer brometa amb tot, clero incluiu que és lo més respectable que tenim; àdhuc ne faria amb els armats sinó fós que moceguen o te fiquen al pontón com al pobre Marcel·lí Domingo, però, encara tinc una mica de creencies i qui diu creencies diu una miqueta de caliu d'esperances que de tant se converteixen en entusiasmes que m'abrusen tot. Soc dels que's treuen el berret quan canten *Els Segadors* i acompanyen al sentir *La Marsellesa*. No m'ho crec, no m'ho puc creure que sia morta del tot Espanya i amb Espanya la

nostra Catalunya, i és per això que cada volta que una convulsió se nota en aquest còs malalt m'alegro i penso ara vé la crisi salvadora, i ajudo en lo poquíssim que puc a que la crisi sia fonda i la convulsió tremenda.

Es per això també queestic molt enfadat amb l'Hurtado. No hi ha dret. Es un dir, pot-ser sí que n'hi ha, (ell és micer i jo no) però encara que n'hi hagi no deu fer-se'n us d'apagar sistemàticament el foc de l'entusiasme de les il·lusions que en algú o en alguns poguessin haver posat, mal que no fos una minoria dels innombrables lectors de *La Publicidad*.

Larra altre cop, però, don Amadeo, ja sab que vostè no'n té res, si sincerament vol parlar, de Larra. De qui té és del Amadeo rei d'Espanya, del qual devia ser entusiasta el seu padri. Com ell, al veure-les mal dadas ha fugit de fam i feina. Quedi's vivint molt honorablement del seu treball, com nostre ex-sobirà vivia de ses rentes, però no'n vingui a dir a fer d'estripa-grues. No hi ha dret. Què tenim de fer doncs? Res?

Ai!, don Amadeo! Una vegada que a un noi que m'demanava foc del meu cigarro per encendre'n un de seu, vaig contestar-li: —Esperat que llampegui—el meu mestre me reptà dient-me que havia mort una il·lusió i creat un odi.

Vostè ho veu molt malament, eh? doncs si encara resta una il·lusió d'anar pel bé, perquè vol desvaneixe-la? sinó tenim res més deixi'n's viure d'això. No són únicament els fletes lo que s'ha apujat, el pa també.

Endemés estic molt content, molt content i molt trist perquè mireu que aquests italians ens en han fet una. Naturalment que pitjor per a ells, però vaja, el fogir no està mai bé. Veurem quan i com acabarà, si arriben a Venecia els hi envió a En Santiago Rusiñol perquè l'agafin per embustero i després de sortir del calabosso ens escrigui unes memories en competència amb Silvi Pellico.

Lo que m'té alegre es lo de la crisi. Ja feia mesos que no m'havia divertit tant. Mireu que veure despallats al Dato i al Sánchez i al Andrade? Ja! ja! ja!

I el Sánchez II, vui dir aspirant a II, perquè no va passar de Toca, pobre senyor, ell vinga oferir-se, i els altres, que és lo més grotesc, vinga no acceptar. Després, corre cap aquí, cuita cap allà, per tornar com un quisso apallat amb la cua entre les cames. Devien dir-li:

«Tantas idas y venidas
tantas vueltas y revueltas
dime amigo
son de alguna utilidad?»

Jo tot això ja m'ho vaig témer al llegir el telegrama aquell de la flor dedicat al Dato i en vaig estar segur quan lo de voler-lo fer conda.

Al llegir això últim vaig pensar: ja t'han posat la llufa. I en efecte...

De militars? Jo no'n par-lo mai, ja ho saben. Me fan por. Parlem dels Parlamentaris, parlem de qui pujarà i sobre tot bevem-hi com diuen les Escriptures.

In vinum veritas

MORITZ XXIV

Nota de fóra

Vilafranca del Penadés.—La nova crida de LA CAMPANA DE GRACIA, a favor de les víctimes de la població civil trova adequat ressò a Vilafranca. Mercès a la lloble iniciativa de varis elements progressius, s'obriren varies suscripcions en els periòdics locals i fins tingué lloc una funció teatral benèfica.

Poden estar doncs satisfets els organitzadors de tan humanitaria empresa, ja que aquesta ha donat un resultat ben falaguer havent-se recaudat en conjunt *pessetes 473.40* que s'han enviat ja a LA CAMPANA DE GRACIA. Vilafranca ha donat proves una vegada més de sos sentiments altruistes i humanitaris, contribuint amb son óbol a mitigar el dolor de les víctimes en els últims acontèiments. Es aquest un gest que diu molt en favor de nostra vila.

Aquesta enlairada idea ha tingut també, naturalment, alguns adversaris, els eters cacics, els elements burgesos de sempre. Però aquesta vegada han tingut de cantar la palinodia, ja que la suscripció ha obtingut un èxit brillant que deixa eclipsada la suscripció promilitars.

Els elements progressius de Vilafranca estan de enhorabona.

La mort política d'En Dato

—D'aquesta sí que no te'n escapes, Eduardet.

AL PEU DEL NINXO

El viudo truca a la làpida,
dant-hi un copet amb la mà:
—Pepa, aquí em tens.

—Ets tu, Mingo?—

pregunta amb tò desmaiat,
des de dintre, la difunta.
—Jo mateix que, com cada any,
vinc en aquesta diada
a portar-te un modest ram
i a garlâ amb tu una estoneta.
—Bé. I digues, no has pas tornat
a casar-te?

—Que ets tanoc!
Boniques s'estan posant
les coses, perquè un hom pensi
en segones nupcies.

—Bah!

El queixar-te de les coses
ho tens a dins de les sangs.
En vida meva ja ho feies.
—Es que, bé, mai hi han anat;
però, com ara!... Voldria
que ho vegessis. Tu no sabs
lo que és, avui, l'existència.
Ai, Pepa!... Ditxós l'instant
en que't vas morir!...

—Mil gracies!

No veig la necessitat
que tens de fè aquestes bromes.
—Però si ho dic molt formal!
Que'n passaries d'apuros
si visquessis!... Sabs a quant
va, avui, el carbó d'alzina?
A tres pessetes!...

—Sant Paul!...

—I l'oli? A vuit rals el litre.
I la carn? I el bacallà?
I el pa? I el vi? I les patates?...
Tot està, que fa fredat!...
—I de què vé aquesta puja?
—De la guerra, donal!...

—Ai, ail!...

Encara dura?

—Sambombal!...

I lo que deurà durar!...
—Però per què no s'acaba?
—Fixo, fixo, no se sab.
L'un, dona la culpa al clero,
l'altre, als instituts armats,
aquest, diu que és d'Anglaterra,
aquell, que és dels alemanys...
però, sigui de qui sigui,
lo cert és que els mals-de-cap
que jo passo, ara com ara,
per mor d'aquest daltabaix
son molt grossos, Pepa meva.
—Home, si tant apurat
et trobes, fes una cosa:
vina aquí amb mi.

—Presentant

la dimissió de la vida?

—Ni més ni menos.

—Veuràs...

L'idea no'm desagrada,
però, per portar-la a cap,
haig d'esperar-me una mica.
Dintre pocs dies hi haurà
eleccions, i he dat paraula
de votâ a un cert candidat
que, si surt, com ell espera,
regidó, em colgarà
a consums, o al matadero
o a qualsevol altre part
on hi hagi més sou que feina.
Ja comprens tu que, en el cas
de que aquest senyor triomfi
i em fiqui a la Casa Gran,
jo no puc donar-li un feo.
—I si surt derrotat?...

—Ah!...

Llavors... pit i fora, Pepa!...
Si el diumenge el candidat
que m'ha contractat no guanya,
entre el dilluns i el dimarts
arreglo totes les coses
que tinguí per arreglar,
el dimecres al mig dia
bèc un got de sal-fumant
i el dijous, Pepa adorada,
em tens aquí al teu costat.
—Gracies, Mingo!...

—Estàs contenta?

—Molt!...

—Doncs me'n vaig, que's fa tart.

—Adeu, marit fidelíssim!

—Adeu, esposa exemplar!

Surt del cementiri En Mingo

i, mentres va caminant:

—No està poc *latosa!*—exclama.—

Vés quina se n'ha rumiat!...

Aneu-li a fer companyia!...

Cà!... L'any que vé no vinc pas!...

C. GUMA

ENTRE MORTS

—Ja ho veus, com m'he tornat per culpa teval

—Pren paciència, noi. Jo també, per la mare-de-déu d'agost... «ai que tinc, ai que tinc!»... i per Tots Sants ja era mort.

LA JUSTA!

Endreçat als qui admiren al
enigmàtic En Plató Peig, com a
escollí a sa vida, conseqüència de
ses doctrines, conclusió de sa
confusió i realitat de la mentida
que el feu ésser.

PROLEGOMEN

Que hi ha qui admira an En Plató Peig,
no'n tinc pas cap dubte. I que ningú dels
que el coneixen i l'admiren no's negarà a
confessar-ho, rendint tribut a l'home qui té
quelcún mèrit, tampoc puc dubtar-ne.

Lo primer m'ho fa creure el considerar la
facilitat amb que arrela aquell sentiment fe-
titxista que inspira la presència d'un home
superior, de qualitats excepcionals, d'un
home que en circumstancies adobades se
idoalisa (1), divinitzant-se; però que no apar-
tant-nos de l'esfera de les preeminències
purament humanes i eliminant d'aquell sen-
timent tota la fússina turiferaria, se conver-
teix en una qualitat que dignifica als qui la
senten, inclús essent un dels adalits que en-
tren en la lluita emolativa amb el qui l'ha
causada; això és, l'*admiració*. I descendint
un xic, no és objecte d'admiració una *extra-
vagancia*? No ho ha estat, per ventura, quel-
cuna volta, un *viu*? I si l'admirable *viciós*
descolla en les regions nobles i superiors, no
és doblement admirable?

De lo segon me'n dona fè el que ningú,
com En Peig, ha sapigut sustreure's als efec-
tes de la susceptible enveja. Ningú sent odi
per En Peig. Podrà fer-se una omisió en les
concessions que convenen als drets del
home, siga vulgar siga distingit, però ningú
sent plaer en escatimar-li les seves més sen-
sibles flaques.

Es 'per això que prego l'atenció dels qui
admiren an En Plató Peig.

(1) Convertir se en *idol*.

és, concedint més relació i intimitat entre la
memoria i l'intel·ligència, ens fa creure, com
a conseqüència més probable, que l'intel·li-
gència, senyora més modesta que sa veïna la
memoria, se troba avergonyida o confosa
davant de l'arrogancia o vigorositat de
aquesta.

Aquest fet, que explica que l'hegemonia
d'una cosa no desdiu de la grandesa d'una
altra, ens demostra:

Primer. Que En Plató Peig, qui al afir-
mar que no *viu* ens objectaria «que viu
massa», es troba *avergonyit* de viure davant
l'*arrogancia* de l'acaparament.

Segon. Que En Plató Peig, quina privi-
legiada intel·ligència i felicitat memoria l'han fet
conexedor de les opinions de tots els savis
del món; En Plató qui discorreix amb tant
de coneixement sobre totes les religions (2)
de l'orb, se troba *confós* davant la *vigorosi-
tat* del record viu de ses doctrines.

PARAGRAF III

Es molt natural que si per a regar una
planta la sotmetem a un anegament continuu
es malmeti i es mori. O, dit d'una altra ma-
nera, que si per a afavorir sa preciosa vida,
regant-la l'ofeguem, aquella vida que tracta-
vem d'allargar i millorar haurà sigut inutilit-
zada, auella vida no haurà estat viscuda.

Així se veu que, per a viure l'home una
vida real, una vida sense il·lusions que són
mentida, s'haig de regar de *veritats* l'exis-
tència; però si al nodrir de veritats aquella
vida l'aneguem, ofegant-li les il·lusions,
aquella vida serà anulada per l'inundament
de la primera suprema veritat de la vida: *la
vida sense il·lusions no és possible*, o millor:
una vida de veritats és una mentida.

I En Plató Peig, qui és un incansable cer-
cador de veritats, ja ha acabat amb totes les
petites mentides de la vida... no li resta cap
il·lusió. Se comprén el seu amilament davant
de la més gran veritat, com el descorat-
jament d'un caminant, qui després de fer via
trenta anys per un viaró se troba enfront
d'un lleterero sobre un obstacle, que diu:
«D'aquí no's passa», que és com dir-li: «Si
et convé caminar més, recula».

... La confusió és immensa, però l'obsta-
cle és insuperable... Ha de desfer el camí
per a fer via!... Ha de no viure per a viure!...
I al desfer-lo, tal és la decepció rebuda, que's
conclou dubtant de la via feta i del jorn em-
boirós i esfumat en que s'emprenqué la
marxa...

PARAGRAF I

Si fós possible nàixer, créixer, multipli-
car-se i morir-se, passant inadvertides aques-
tes lleis de la vida pels que hi estan en con-
tacte; si fós possible una vida intangible, no
oferiria cap particularitat la d'En Plató Peig.
Però En Plató vegeta tan sensiblement com
tot lo que naix i adopta una forma fins que
mor. En Plató fa el curs de la vida, per cert
ben d'oposada manera al d'una fantàstica
Quimera. I En Peig, qui té una psiquis ple-
tòrica, abundosa, necessita que tota sa por-
tentosa intel·ligència se centri per a do-
nar-se compte de que viu.

PARAGRAF II

Diuem els fisiòlegs més eminentes que no
depèn del pes ni del volum del cervell, sinó
de sa qualitat, el que sigui més o menys gran
o potent l'intel·ligència. No obstant, no s'ha
de confondre l'intel·ligència amb la memo-
ria; puix se veuen cassos de memoria privi-
legiadíssima en sers tan poc intel·ligents com
un idiota, qui acostuma a tenir el cap gros.
Això, que a primera vista sembla una con-
tradició o una anomalia o un caprici de la
Natura, ben mirat baix un altre aspecte, això

EPÍLEG

Es ben cert que en aquest món existeix
una gradació cromàtica per a poguer donar
tots els colors que convinguin a totes i a
quiscuna de las coses. Així se veu que una
mateixa cosa mirada a través de diferents
vidres adopta distints matïços, i fins mirada
amb un mateix vidre, segons la situació de
l'observador, pot donar-se-li dos aspectes
diametralment oposats. Si, per exemple, jo
em gaudeixo a *seques* de quelcom qui algú
més creu que sols a ell correspon l'aprofi-
tar-se'n, veiem que, mirat amb el vidre de
la *conveniència*, per a mi és *blanc*, i si aquell
«algú» observa amb el mateix vidre ho veu
negre. Per a abreviar, diré que en el món i
en la vida hi han *vidres* de tots colors, *gus-
tos* i *capritxos*, des del blanc, plè de llum, el
vidre de l'*amor*, hasta el negre, sense llum,
el vidre de l'*odi* i l'*enveja*. Quasi tots els vi-
dres s'utilitzen, amb més o menys escala, per
tot-hom, menys un que moltes vegades es
descuida o no's té temps de provar-lo, per-

(2) *Religió*, en el significat ample de la paraula, no és sola-
ment buscar la felicitat adorant a un Déu: és tot lo que basat en
una creencia, en una fe, en una confiança, ens serveix de frè, de
guia i de consol, lo qual se logra aimant a la mare, a un germà, a
la muller, als homes, a l'humanitat sencera.

S'HA POSAT A LA VENTA

El Año en la Mano

ALMANAQUE ENCICLOPEDIA DE LA VIDA PRÁCTICA

Un tomo en rústica
1'50 pesetas

1918

Un tomo en tela
2'— pesetas

què s'està atrafegat mirant a través d'algun altre vidre: aquest vidre és el de la JUSTICIAL

Després de mirar an En Plató Peig amb quasi tots els vidres, després de parangonar sa vida amb les que fins a morir estan prenyades d'il·lusions, si an En Peig no n'hi concedim cap, haurà realment viscut En Plató Peig?

Sí; En Plató ha viscut i viu; però per la llei del contrast hem d'admetre que la vida d'En Plató Peig haurà sigut tota ella una il·lusió!... i ens convida a meditar... i els sentiments i l'intel·lecte dialoguen:

- No nasqué, com tot-hom, d'una dona?
- Sí.
- No tenia, al naixer, tots els drets naturals que els demés?
- Sí.
- Entre aqueixos drets no hi havia, principalment, el de viure?
- Sí.
- Visqué realment En Plató Peig?
- Sí visqué fou amb il·lusions i allavors sa vida és irreal.
- I si ell no n'ha tingut cap d'il·lusió!...
- Allavors no visqué la vida de tots i la vida i el món li han sigut injustos.
- Injustos!...
- Sí; perquè no li han dat lo que era seu: una vida plena d'il·lusions.
- Injustos!...
- Sí, sí; però no del tot. En el curs de la vida, sí; en el començament, quasi, quasi; però al acabament li faran justícia.
- Ah, parlem de la Mort!
- Sí; de la Mort, de la Igualativa, de la Justa!...

SAMUEL ROCA I RODÓ

MORTS

S'acosta l'hora sagrada d'enterrar per sempre més a la nombrosa llopada que nostra Espanya ha malmés, a la munió esbogerrada robant-li la llibertat, xuclant-li la sang ardida, injectant-li més mentida, posant secotri a sa vida, fent-la escèptica al plegat.

-Tú, governant carabaja que't fas cínic i titella, que amb ta repugnant catxasa munys la agotada mamella d'aquesta nació que passa, i va a la timba o al cim, que va a morir afrontosa o va a la cresta radiosa, vora el Sol de grana i rosa del avenços que dalim.

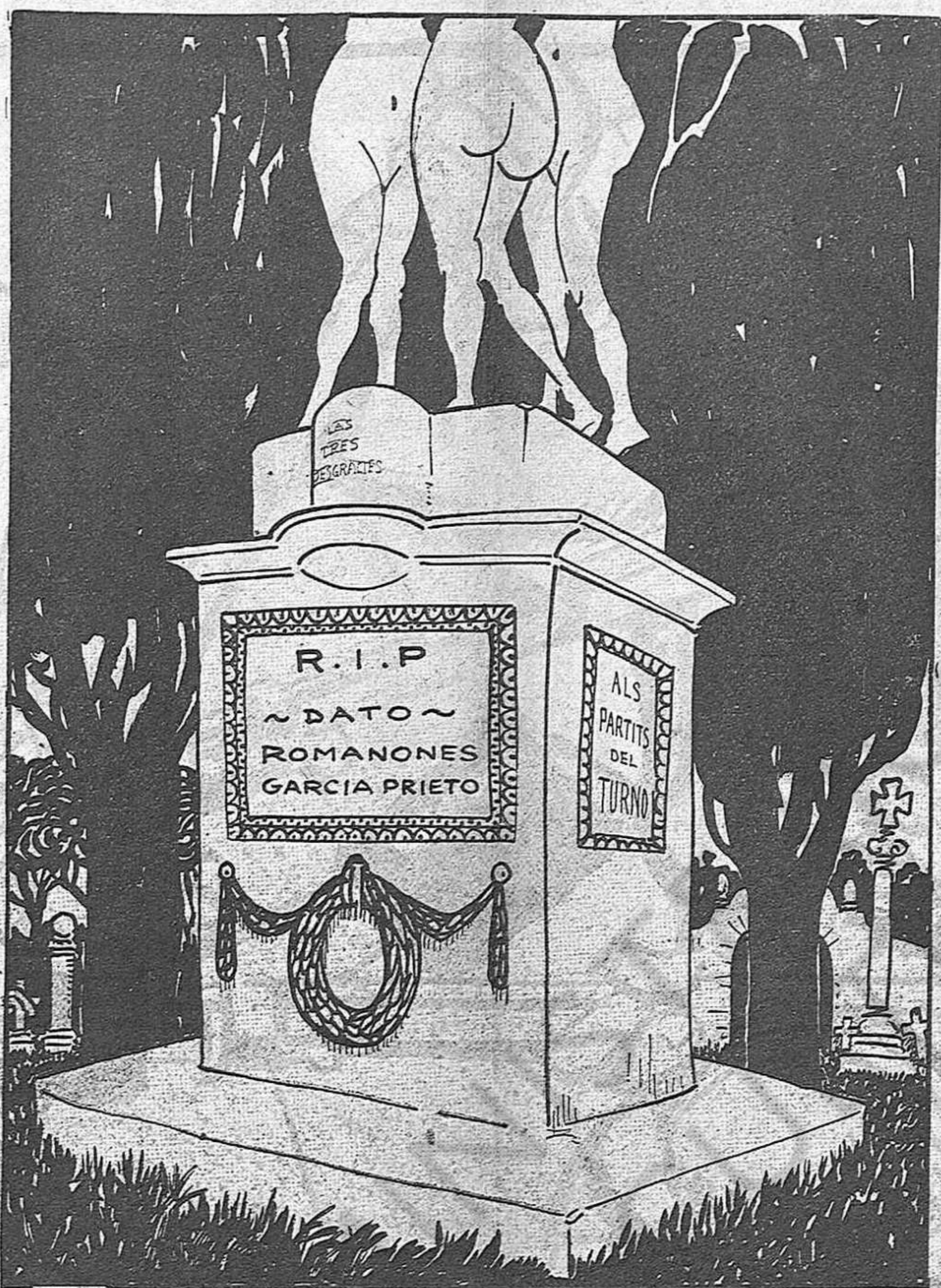
-Tú, vampiri del pasquí que nedant en sang bullenta, has conseguit el destí que l'afarta i acontenta; que caus de vell pel camí del servilisme i la intriga, que'ns farcies de magranes, i feres alçar persianes, i has fet joguesques marranes a la Catalunya «amiga».

-Tú, de la lletra vençuda i el magatzem amb dos jorns, qui exprims la esponja expremuda i alces al cel els sigrons.

Truja de físics, batuda contra el poble agonitzant que retorna vuid de plaça, i va acabant la catxaca, i l'estómac se li glaça, prò's suïcida mentrestant.

Sóu morts que haveu d'esperar que'l poble os faci la baixa; sóu morts que haurá d'enterrar després de blindar la caixa.

Monuments funeraris

El panteó de les Tres Gracies

Sóu morts que al ressucitar el Llätzer que anesthesiaren, quedarà fós eix present, s'aclarirà el firmament, i la patria n'haurá esment del món nou que li allunyaren,

A. COSTA I SENDRA

DE LA GUERRA

FETS CONEGUTS DEL 26 AL 31 D'OCTUBRE DE 1917

Per terra

Al front occidental, la llarga batalla de Flandes ha continuat. En un nou cop formidable, els franco-anglesos han conquerit una nova faixa de terreny, on hi ha nombrosos pobles compresos, i han fet 12,000 presoners més. Però la més bella victòria ha estat al nord de l'Aisne, on els francesos han conquistat tot el nord del canal del Oise a l'Aisne, avançant uns cinc quilòmetres de fondaria, fent més de onze mil presoners i apoderant-se de 160 canons.

Llástima que les noves desfavorables del front italià han vingut a contrarrestar les noves favorables del front franco-anglès. L'ofensiva austro-alemanya a la regió de l'alt Isonzo ha tingut per efecte enfonsar el front italià, per culpa d'uns quants destacaments de tropes italians que van retirar-se sense lluitar o van entregar-se. Romput el front, invadida la plana

italiana pels enemics, tota la línia dels Alps Julians a la mar, ha hagut de recular. Els imperials diuen que han fet més de 100,000 presoners i han pres més de 700 canons. Però ja sabem quina manera de comptar tenen els austro-alemanys en casos com aquest. Cal confiar que aviat els italians aconseguiran deturar l'avanç enemic, sobre tot comptant com comptaran amb l'auxili d'un contingent francès.

Al front oriental, els alemanys han emprés una retirada voluntària al nord de Riga retrocedint uns 25 quilòmetres.

Al front de Macedònia els anglesos han pres als búlgars nombroses poblacions a la regió del riu Struma.

Per mar

Una esquadreta de cinc torpeders britànics ha perseguit a una altra de contratorpeders alemanys a la costa de Flandes. Els vaixells alemanys, després de rebre alguns projectils, han fugit. Bombes tirades per aviadors damunt els vaixells britànics no han fet blanc.

Per l'aire

Aviadors alemanys han bombardejat la ciutat francesa de Luneville, fent 30 víctimes entre la població civil.

PUJARÀ un govern de Concentració? Vindrà una dictadura militar? Serà l'Alba? Serà En Maura? Tornarà a ésser En García Prieto? Serà En Sánchez de Toca? Ratificarán el Poder an En Dato? Aquestes eren les preguntes que la gent se feia aquests dies de la crisis honda. Observin que això de honda, en català vol dir «fonda». Vol dir que vagi com vagi el fandango i resolgui's com se resolgui, ells sempre menjarán de fonda. I el poble continuarà rosegant les deixes.

Se'ns suplica l'inserció del següent solt: En la reunió celebrada, diumenge, per l'Agrupació Lliurepensadora de Gracia i Sant Gervasi s'aprobà la següent proposició:

Primer. Ratificar l'adhesió a la campanya de les esquerres en pro de la renovació nacional i aprobar la seva actuació en els darrers successos.

Segon. Demanar una amplia amnistia per a tots els condemnats per delictes polítics i socials, i la llibertat dels presos pels esmentats delictes.

Tercer. Iniciar una campanya en pro de la supremacia del poder civil i sollicitar que passin a la jurisdicció ordinària els processos incoats per l'autoritat militar.

Quart. Dirigir un salut d'adhesió i simpatia a tots els presos i condemnats pels darrers successos, particularment al diputat per Tortosa don Marcel·lí Domingo i als senyors Besteiro, Largo Caballero, Anguerino, i Saborit, del Comitè de vaga.

Quint. Fer una crida a tots els estudiants per a que s'oposin a la provisió de la càtedra del senyor Besteiro, donant així una lliçó de lògica al despreocupat ex-ministre senyor Andrade.

Animes forasteres. L'altre dia el rotatiu més poca-sustancia i més anodí de Barcelona, La Vanguardia, portava una crònica De Sociedad on s'hi llegia: «Los teatros ofrecen, por lo general, muy animado aspecto, a pesar de que en Novedades y en Romea priva por ahora el teatro catalán.» Això és tan indigne com allò de «afortunadament los coches eran de tercera» Si és una badada, mereix una rectificació. Si és un xistó premeditat mereixeria un cop de puny a la boca del estómac.

Tot ha anat bé; és un noi. S'ha celebrat, al Ateneo de Madrid la segona Assemblea de parlamentaris.

S'ha celebrat amb tota pompa, aprovant-se totes les mocions (amb una unanimitat perfecte i un entusiasme gran.

Ara convé que no desmaiïn o que no s'adormin.

S'ha parlat lo suficient per a treure la vena dels ulls del país, i ara toca manibrar.

Diu que a la esmentada sessió hi assistiren vuitanta persones, entre diputats i senadors.

Confessem que, per a Madrid, el ventell de la política, vuitanta són pocs.

Però no hi fa res; són els millors; els millors i els que representen més ànimes vives i rebels.

Els mestres normalistes han felicitat amb gran entusiasme an En Giner de los Rios per la seva ponència a l'Assemblea sobre assumptes pedagògics.

Nosaltres felicitem als mestres per la seva felicitació.

En els temps anormals que correm, dona bõ veure que'ls normalistes se belluguin.

Amb la caiguda d'En Dato, el candidat a l'Alcaldia de Barcelona senyor Oms s'ha ben lluit.

Tan coll avall que s'ho tenia el pobre home, i té, compuesto y sin novia, com diuen els castellans.

Lo primer que se li ha acudit an En Lerroix, al arribar a Madrid, ha sigut declarar-se als periodistes.

Que's deixi de declaracions.

Al punt que han arribat les coses el poble espanyol ja no més n'espera una i bona declaració:

La declaració de la República.

Dijous de la setmana passada la Segona Sala del Suprem s'havia encarregat ja del procés Marcel·lí Domingo.

Semblava, doncs, que a les poques hores el valent diputat republicà sortiria del vaixell de guerra...

Taronges!

Han passat dies i dies... i res; la rutinaria Administració d'Espanya s'ha mostrat tal com és.

S'hagués tractat d'un peix gròs dels de la crosta de baix, la tortuga s'hauria tornat llebra.

A cada porc li arriba el seu Sant Martí.

Ha arribat la fi del porc, i al dir porc ja'ls dono permís per a llegir: Govern.

No se'ns acut més que un oremus:

—Que'n facin botifarres!... I si està massa apoderat de triquinosis... al Canyet!

S'ha anunciat per a avui l'arribada a Barcelona de l'ex-ministre senyor Calbetón. Aparteu les criatures!

Va arribar ja l'Emiliano Iglesias.

Ja'l tenim aquí i ja veureu com no para l'arrencada fins a topar amb el Casal de la Plaça de Sant Jaume.

L'estatua d'En Fivaller ja està obrint el braços per a rebre'l i dir-li.

—Bienvenido seas, compañero, por el placer que me das... cuando te vas.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUEVA, carrer del Oim, número 8.

Por la renovación de España

Una jornada histórica

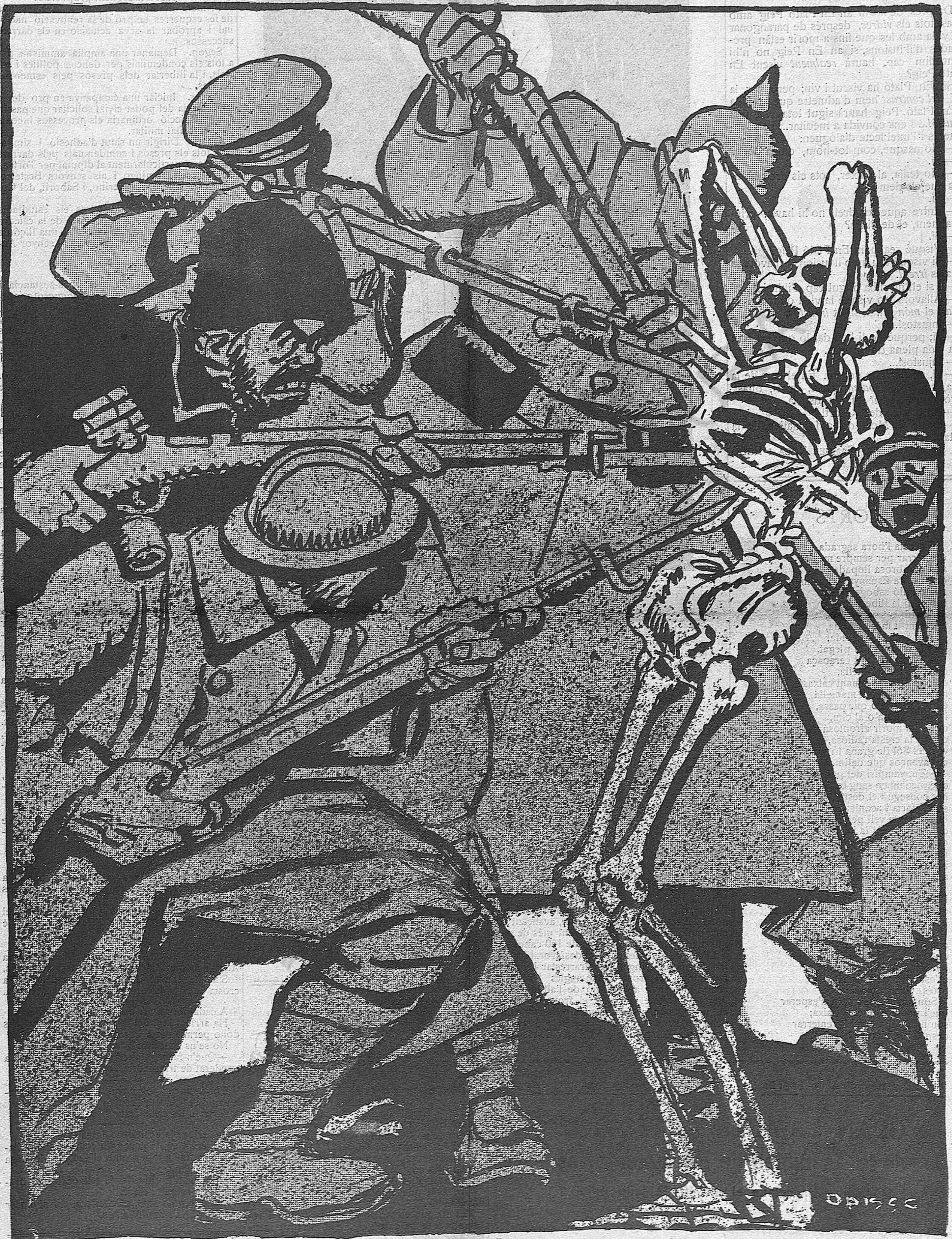
GRAN LAMINA ARTÍSTICA de la Asamblea de Parlamentarios

celebrada a Barcelona el día 19 de julio de 1917

UNA peseta

UNA peseta

El desarmament de la Mort

—Retire't, que ja no serveixes,... que ja no't necessitem per a res!...

OPISSC